

# ДНЕВНИКЪ

(стенографически)

на

## III обикновено Народно Събрание.

(Втора сессия.)

### IV. ЗАСЪДАНИЕ, ПЕТЪКЪ 9 СЕПТЕМВРИЙ 1883 ГОД.

(Начало въ 2 часа 30 мин. слѣдъ пладнѣ, подѣ председателството на Д. Грекова.)

Председателъ (звѣни): Г-да представители! Ще се чете списъкътъ.

Секр. Шивачовъ (Прочита списъкътъ на представителитѣ):

Отъ 55 души представители присѣтствуватъ 51, отсъствуватъ 4, а именно Генералъ Соболевъ, Митр. Симеонъ, Тодоръ Иванчовъ и Д-ръ Геровъ.

Председателъ: Тѣй като болшинството отъ г-да представителитѣ присѣтствуватъ, обявявамъ засѣданието за открито.

Секр. Шивачовъ: Протоколитѣ отъ двѣ засѣдания сѣ готови.

Председателъ: Ще се четатъ протоколитѣ отъ миналитѣ засѣдания.

Секр. Шивачовъ (чете):

#### ПРОТОКОЛЪ.

ла 1.

На III-о Обикновено Нар. Събрание съ Извънредна Сессия.

Подѣ председателството на подпредседателя Иваница Симеонова.

Отъ прочитанието списъка на Гг. Представителитѣ отъ Секретаря Шивачова, стана явно, че отъ 56 души Представители, присѣтствуватъ 50, а отсъствуватъ 6 души, а именно: Георги Бошняковъ, Х. А. Флоровъ, Генералъ Соболевъ, Митрополитъ Симеонъ и Марко Балабановъ.

Г-нъ председателствующий обяви, че понеже присѣтствуватъ по-вече отъ половината Гг. представителитѣ, то Събранието е пълно и засѣданието се открива.

Г-нъ председателствующий обяви, че предлежи да приематъ клѣтва онѣзи Гг. представители, които сѣ избрани при допълнителнитѣ избори.

Негово Високопреосвѣщенство Митрополитъ Кирилъ Скопски приведѣ подѣ клѣтва гг. Драгана Цанкова, Никола Сукнарова, Илия Вълчева, Константина Помянова, Яковъ Геровъ, Х. Мано Стояновъ, Т. Иванчовъ, Т. Еневъ, Д. Списаревски, И. Минчовъ, които я приѣха по-слѣдующата форма: «Кѣяни се въ името на единаго Бога, че ще бѣда вѣренъ на Князя и на законитѣ на княжеството, че ще пазя свѣто и неотклонно пълномощията дадени Князу отъ Великото Нар. Събрание, и при извършване на длѣжноститѣ си въ това Събрание ще имамъ единствено предѣ очи общото благо на народа. Богъ да ми е на помощъ. Аминъ».

Хафусъ Белялъ Силистренския Мюфтия приведе подѣ клѣтва Тахиръ Ефенди и Хасанъ Бей по сѣщата форма на турскій языкъ.

Г-нъ председателствующий предложи на дневенъ редъ избиранieto членове на комисията, която да приготви отговора на Тронното слово, и по явно гласоподаване се избраха: Гг. Грековъ, Начовичъ, Анневъ, Щърбановъ, Сукнаровъ, Цанковъ, Помяновъ, Балабановъ, Тефигъ Бей и Ибишъ Ефенди.

Г-нъ Илия Вълчевъ предложи, что то комисията да приготви отговора на Тронното слово най-късно сутрѣ до деветъ часа, когато и да има второ заседание.

Народното Събрание прие това предложение. — Секретаръ Щърбановъ прочете отношението на Министерството на Вжтрѣшнитѣ дѣла отъ 3 Септемврия подъ № 5471 т. г. чрѣзъ което извѣстява, че Върховний Кассационенъ Сждъ въ заседанието си отъ 3-ий текущий Септемврий, като разгледалъ дѣлото по изборѣтъ на допълнителнитѣ представители за въ Нар. Събрание отъ Софийско Окръжие, намѣрилъ, че изборѣтъ на Д-ра Шишманова е станалъ неправиленъ, понеже биле нарушени чл. чл. 14—17 отъ избирателния законъ. (Подписалъ Министеръ Генералъ Майоръ Соболевъ, и Главенъ Секретаръ Петковъ.)

Г-нъ Д-ръ Цачевъ предложи, да се закрие заседание, за да може на комисията избранна за приготвление отговора на Тронната рѣчь да има материялно врѣме да изпълни своята миссия спорѣдъ рѣшението на Събранието.

Г-нъ председателъ обяви, че заседанието се закрива и че ще има заседание утрѣ часа по 10 и на дневенъ редъ ще има доклада на комисията избранна за приготвление отговора на Тронната рѣчь. Заседанието се закрива 2 часа 30 минути слѣдъ пладнѣ.

(Чете протоколъ II.)

Тѣзи два протокола сж отъ по-миналитѣ заседания. Протоколѣтъ отъ вчерашното заседание, ще се прочете въ идущето заседание.

Председателъ: Г-да представители! . . .

Сукнаровъ: Искамъ думата, понеже въ протоколѣтъ има нѣщо неправилно.

Илия Вълчевъ: Отъ прочитанието на протокола съ голѣмо съжаление забѣлжихъ, че се допуснали нѣкои капитални невѣрности, и това е желателно за въ бждѣще да не се допуска. Защото, както знаете, туй може да даде свършено друго значение на туй, което е тука захванато и свършено. Невѣрността е въ туй, че и азъ съмъ забѣлѣзанъ между присжтствующитѣ, когато се е полагала клѣтва, когато това не е така, а азъ влѣзохъ слѣдъ полаганието на клѣтвата. Въ него день когато бѣхъ повиканъ отъ списъка, съмъ забѣлѣженъ отсжтствующъ. По-надолу се казва, че сж полагали клѣтва слѣдующитѣ лица, между които фигурира и моето име. И понеже азъ не съмъ билъ тука, когато се е полагала клѣтвата, то желая да стане този пжтъ поправка, а въ бждѣще да не ставатъ такива невѣрности.

Шивачовъ: Азъ се удивявамъ, че г-нъ Вълчевъ говори предъ Нар. Събрание такива думи, за които вѣрвамъ сами

се съмнява. Въ протокола се казва, че отсжтствуютъ 6 души; именно г-да Балабановъ, Митрополитъ Симеонъ, Бошняковъ, Генералъ Соболевъ, Геровъ и Х. Ангелъ Флоровъ. Азъ зная много добрѣ, че г-нъ Вълчевъ бѣше между присжтствующитѣ, които приеха клѣтвата, и на основание на това съмъ го записалъ. Освѣнъ това въ стенографическитѣ протоколи на това заседание се виждатъ имената, произнесени отъ председателствующий г-нъ Симеоновъ, кои лица трѣбва да приематъ клѣтвата. Тѣзи име по име се викаха и дадоха клѣтва. Така щото нѣма никакви нередовности нито „капитални погрѣшки“. Азъ мисля, че по-вече да говоря нѣма нужда. Вѣрвамъ, че и другитѣ г-да представители ще потвърдятъ това, което казахъ. Ако г-нъ Вълчевъ иска да отвара въпроси, на които сега никакъ не е врѣмето, то можемъ да захванемъ всички да приказваме за други работи.

М-ръ Цанковъ: Азъ ми се струва, ако помня добрѣ, че когато списъкътъ се четеше, той е билъ тукъ, и ако казва, че при клѣтвата той не е билъ тукъ, ще каже че е излѣзълъ слѣдъ прочитанието на списъка. Но ако той е направилъ това съ съзнание, то е нечестно и не е добрѣ. По-добрѣ е, да бѣше казалъ: не искамъ да давамъ клѣтва. Желателно е, да се неповтарятъ такива работи за напредъ. (Шумни ржкоплескания.)

Сукнаровъ: Азъ нѣма да направя възражение върху туй, а ще направя друга една забѣлѣжка, именно че е станало едно опущение, когато се отправи въпросъ: приемате ли клѣтвата? тогава азъ казахъ, че не я приемамъ, и това е опустнато и въ стенографическия протоколъ. Желателно, е да се забѣлѣжи.

Председателъ: Ако е било казано това нѣщо, трѣбва да бжде записано въ стенографическия протоколъ.

М-ръ Цанковъ: Онова, което казва човѣкъ на ума си и не го чуе Събранието, не е казано. Недѣйте подига въпроси, които не значатъ нищо!

Списаревский: Азъ желая да узная, да ли въ бюрото сжщитѣ секретари зематъ участие, както въ миналата сесия, защото споредъ избирателния законъ се назначава председателъ съ указъ и той трѣбва да назначава 2 нови секретари. (Председателѣтъ звъни. — Гласове: на предметъ!)

Председателъ: Тукъ е въпросѣтъ за протоколѣтъ. Ако искате, можете да подигнете този въпросъ подирѣ.

Списаревский: За мене има значение, да ли говори г-нъ Шивачовъ като секретаръ, или като членъ на Народното Събрание.

**Вълчовъ:** Моя почитаемий събратъ г-нъ Шивачовъ искаше нѣкакъ да каже, че когато съмъ билъ тукъ виканъ, билъ съмъ присъствующъ. Азъ вѣрвамъ, че нѣма да го откаже никой отъ г-да представителитѣ, че азъ нито съмъ билъ тукъ, когато съмъ билъ виканъ по списъка, нито съмъ се обаждалъ. И така сѣщо не съмъ билъ тукъ, когато се е полагала клѣтвата; слѣдователно азъ при полагане клѣтвата не съмъ присъствувалъ. (Шумъ). Азъ ви увѣрявамъ, че когато не съмъ присъствувалъ, нѣма да приема, бюрото да пише това, което не е станало; защото тамъ трѣбва да се бѣлѣжи само това, което е станало и което се върши. Не бѣше ми тука да подигамъ въпросътъ, както го тълкува г-нъ Шивачовъ. Моето желание бѣше, за въ бѣдѣще да не съдържахъ протоколитѣ нѣщо, което не е станало. За това искамъ да се поправи, че азъ съмъ отсъствувалъ, и не съмъ присъствувалъ на клѣтвата.

**Аневъ:** Отъ думитѣ на г-на Вълчева става явно, ако тѣ се зематъ като чиста монета, че той не е полагалъ клѣтва, и като не е полагалъ клѣтва, питамъ, на какво основание зема участие въ разискванията на Народното Събрание? За това той самичкъ трѣбваше да заяви на председателя, че не е положилъ клѣтва, и да се приведе (подъ клѣтва) ако мисли, че още не е полагалъ. Инакъ това, както каза г-нъ Цанковъ, не е честно.

**Шивачовъ:** Азъ повтарямъ да кажа, че желанието на моя събратъ е, да каже, че не се е клѣлъ на пълномощията, и азъ наистина признавамъ, че трѣбваше да се прочетатъ протоколитѣ още въ миналото заседание, и да се види, че ако г-нъ Вълчовъ не е полагалъ клѣтва на пълномощията, то не остава нищо друго, освѣнъ г-нъ Вълчовъ да остави салата на Събранието. — (Председателското мѣсто заема г-нъ Иваница Симеоновъ).

**Геровъ:** Г-да представители! Глѣдамъ тукъ, че г-нъ Вълчовъ се отказва отъ клѣтвата; нъ той сега каквото иска може да каже; нъ онова, което е станало, това е забѣлѣжено въ протоколитѣ. За това повече да говоримъ е излишно; и да се мине на дневний редъ.

**Д-ръ Пачевъ:** Г-да представители! Азъ не се съмнѣвамъ, че онзи день, всички които присъствовахте, видѣхте, кои депутати присъствоваха и кои не. Сега да правимъ дълги разисквания за онѣзи, които присъствоваха и които не, това е съвършено излишно. Ний знаемъ, кои сж присъствували. Ний имаме очи и видѣхме. Слѣдователно дълги разсѣждения сж излишни. Които не сж присъствували, за тѣхъ не казваме, че сж присъствували и онѣзи, които сж присъствували, за тѣхъ не казваме, че не сж присъствували.

Слѣдователно, да размислеваме върху този въпросъ е излишно и моля почитаемитѣ мои събратия да се произнесатъ за закриване, т. е. за прекратяване на този въпросъ. (Гласове: съгласни, други гласове: не). Да се произнесе Народното Събрание: желае ли да се поддържатъ повече дебатитѣ по този въпросъ или не.

**Председателъ:** Народното Събрание желае ли да се поддържатъ дебатитѣ върху този въпросъ или не? (Гласове: не желае). Който не желае да се поддържа този въпросъ, да си дигне ржката. (Болшинство дига. Шумъ).

**Списаровски:** Г-нъ Шивачовъ да си сѣдне на мѣстото.

**Сукнаровъ:** На г. Вълчова въпроса се прекрати, а моя не; азъ нѣма много да говоря. Жално ми е, че нѣма г-на Цанкова тука, за да му отговори. Г-да Цанковъ и Шивачовъ отричатъ това, което азъ съмъ казалъ. Азъ ще забѣлѣжа само, че това е неприятно, да се забѣлѣжаватъ въ протоколи, било стенографически, било тѣзи, които се четатъ тукъ, невѣрности; защото тукъ има и корреспонденти и публика, която чува и вижда всичко. Когато се привеждаше клѣтвата, и се отправи въпросъ: приета ли е? тогава азъ казахъ: не приемамъ, и г. директоръ на стенографическото бюро знае, че азъ казахъ, че не приемамъ. Желая да се запише това въ протокола. И понеже не съмъ положилъ клѣтвата, азъ най-сетнѣ може и да излѣза. (Шивачовъ: по-хубаво ще направишъ).

**Председателъ:** Когато дойде г-нъ Цанковъ, може да му отговорите. Азъ като председателствующъ тогава трѣбва да кажа, че таково нѣщо не съмъ чулъ.

**Сукнаровъ:** Това е въпросъ за стенографическото бюро.

**Шивачовъ:** Да се даде отпущкъ за 5 минути, за да се споразумѣемъ.

**Председателъ:** Отпущкъ за 5 минути.

(Послѣ распусти).

**Председателъ:** Засѣданието се отваря изново. Председателътъ на Минист. Съвѣтъ г. Др. Цанковъ има да прочете една декларация отъ правителството.

**М-ръ Цанковъ** (чете):

## ДЕКЛАРАЦИЯ

на

## МИНИСТЕРСТВОТО.

Прѣдъ видъ на Височайшия манифестъ отъ 6 Септемврий, чрѣзъ който отъ една страна се възстановява Конституцията изработена въ Търновското Учредително Събрание, а отъ друга насгоняцето Народно Събрание се преобрѣща въ обик-

новенно законодателно, Министерството, за да прекрати всеко недоумѣние върху тойзи въпросъ, счита за нужно да обяви предъ Васъ, че настоящето Събрание ще дѣйствува и ще има сила до когато се събере Велико Народно Събрание, за да преглѣда Търновската Конституция. Въ тойзи промежутъкъ Събранието относително до съставътъ си, ще се управлява по новия избиращеленъ законъ, а относително до правата и дѣйствиата си, ще се управлява по Конституцията.

Въ слѣдствие на това правителството предлага на представителитъ да приематъ клѣтвата, спорѣдъ установенната въ Конституцията форма.

Министръ на Вътрѣшнитъ Дѣла и Предсѣдателъ  
на Министерскій Съвѣтъ: Д. Цанковъ.

Министръ на Външнитъ Дѣла и Исповѣданията:  
Марко С. Балабановъ.

Финансовий Министръ: Г. Д. Начовичъ.

Министръ на Правосъдието: К. Стоиловъ.

Министръ на Просвѣщението: Д. Молловъ.

**Д-ръ Помянковъ:** Да се закълнемъ. Само едно щехъ да предложа, то е да бѣде приета клѣтвата отъ депутатитъ по онзи редъ, по който се приема и на други мѣста, както напримѣръ, въ сѣдилищата, т. е. да казватъ и депутатитъ онази извѣстна формула, като я изговарятъ дума по дума и послѣ да я подпишатъ и да цѣлуватъ Евангелието и кръстътъ Спасителевъ. Туй азъ предлагамъ, и другадъ е ставало така: всеки единъ за себѣ си да изговаря формулата дума по дума, и послѣ да я подпише и да цѣлува Евангелието. Защото до колкото знаа, г-да представители, клѣтвата е едно тържественно засвидѣтелствувание предъ едно по-висше сѣщество, и ако човекъ държи, до нея трѣбва да я положи по онази форма, по която се предлага. Зарадъ туй трѣба да стане така, както става обикновенно на всекъдѣ; както казахъ и по напредъ, че въ сичкиѣ сѣдилища я приематъ тѣй. Зарадъ туй предлагамъ, да стане по тозъ начинъ: всеки единъ депутатъ да произнася клѣтвата и послѣ тя да се подписва, и да се цѣлува Словото на Спасителя и кръстътъ.

**М-ръ Цанковъ:** Ако разбрахъ добръ, г-нъ Помянковъ предлага, депутатитъ единъ по единъ да изказватъ клѣтвата; но менъ ми се струва, че това не се е практикувало до сега въ нашитъ Нар. Събрания. Нар. Събрания въ България, слава Богу, сѣ ставали нѣколко пѣти и практиката е била такъва: священникътъ казва отъ клѣтвата по една или по двѣ думи и всичкитъ депутати повтарятъ тѣзи думи. Тѣй е бивало до сега. А ако даваме клѣтва единъ по единъ, тогава за всеки като ще трѣбать по 5 минути, колко време

ще отиде? (Гласове: съгласни.) Практиката до сега е била такава и сега тѣй трѣба да направимъ.

**Предсѣдателъ:** Г-да представители! Приканвате се да приемете клѣтва.

(Всичкитъ депутати се исправятъ и дохождатъ при трибуната. Св. Попъ Георги Забуновъ прочита клѣтвата дума по дума и християнетъ представители повтарятъ дума по дума.)

Кълня се въ име единого Бога, да пазя и да браня конституцията и, при извършването на длѣжноститъ си въ това Събрание, да имамъ единично предъ очи, общото благо на народа и на Князя, колкото ми стига разумътъ и съвѣстѣта. Богъ да ми е на помощъ. Аминъ.»

(Сичкитъ християне депутати цѣлуватъ Кръстътъ и Евангелието.)

**Предсѣдателъ:** (Къмъ Силистренскій Мюфтия.) Моля Ви, да привѣдете подъ клѣтва мохамеданитъ представители.

(Силистренскій Мюфтия Ибишъ, чете на турски языкъ клѣтвата и мохамеданитъ представители повтарятъ думи.) (Слѣдва клѣтвата на турски езикъ.)

**М-ръ Цанковъ:** Имамъ честь да извѣсти, че М-рството утрѣ вече ще иде при НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО, за да даде и то клѣтва за Конституцията и за НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО. Утрѣ ще даде клѣтва Министерството, и послѣ това ще се извѣсти на всичкитъ учреждения, за да направятъ сѣщото това.

**Списаревски:** Това искахъ да напомня, че чиновникитъ трѣба да се закълнатъ.

**Д-ръ Цачевъ:** Г-да представители! Азъ мисля, че въ това, което г-нъ Цанковъ каза, има едно нѣщо, въ което има малка неточностъ. Споредъ Конституцията, въ която днеска се кълнахме, НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО дава клѣтва само предъ Великото Нар. Събрание. (Гласове: за НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО не е казалъ! Шумъ). Азъ г-да! . . .

**Предсѣдателъ (звъни):** Г-нъ Цачевъ! Вие неразумѣхте декларацията на г-на Цанкова, а говорите, че не е точна. Г-нъ Цанковъ каза, че Министерството ще принесе клѣтва предъ НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО.

**Д-ръ Цачевъ:** Азъ рекохъ, че за НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО каза.

**Предсѣдателъ:** Г-да представители! Внесени сѣ въ Нар. Събрание двѣ конвенции, а именно: конвенцията съ императорското русско правителство, относително до дългътъ на България за разносикитъ, които сѣ станали тукъ презъ врѣмето на окупацията, и конвенцията между четиритъ правителства, за свързанието на сѣрбскитъ и турски линии презъ българската територия. Именно, относително до тия кон-

венции, мисля, Нар. Събрание, съгласно съ вътрѣшния правилникъ, трѣба да пристѣпи къмъ избирането на една коммисия за изучаването имъ и тази коммисия да представи докладъ на Нар. Събрание. Тѣзи конвенции сѣ вече раздадени на всѣкиго отъ васъ, г-да представители, и ви е вече извѣстно за внасянето имъ въ Събранието отъ тронното слово.

**Вълчевъ:** За да може да се пристѣпи къмъ работа, отнositелно до конвенциитѣ, за които ни каза г-нъ председателътъ (гласове: по-високо! да се чуе!) на... (говори по-високо!) За да можемъ да пристѣпимъ къмъ разгледането на двѣтѣ конвенции, които ни се внасятъ тука, менъ ми се струва, че преди сичко трѣба да се изработи Вътрѣшния Правилникъ, тѣй като Правилникътъ отъ миналата сесия е изработенъ подъ други обстоятелства, сирѣчь при такива, когато Събранието не е било законодателно. Сега като се обръща въ законодателно, ми се струва, че отъ само себѣ си се разбира, че трѣба преди сичко Вътр. Правилникъ да се преработи.

**М-ръ Цанковъ:** То е извѣстно, че трѣба и правилникъ, но ми се струва, че Нар. Събрание може да избере една коммисия и за Правилникътъ и за конвенциитѣ: защото този правилникъ може да се разисква нѣколко дена, а пакъ коммисията може да изучи работата за конвенциитѣ. Може да се изберѣтъ и двѣ коммисии извѣднажъ. (Гласове: съгласни.)

**Аневъ:** Щѣхъ да напомня слѣдующето, че конвенциитѣ ни се раздадохъ, но никакво изложение на мотиви нѣмаше приложено. Надлѣжний Министръ, да ли приема това нѣщо? Азъ мисля, че общо приетъ редъ е, когато единъ Министръ внесе нѣщо, като законопроектъ и какво да е, той го придружава съ едно изложение на мотивитѣ.

Колкото за Вътр. Правилникъ на Събранието, азъ мисля, че не трѣбало би да се избира и коммисия, а просто туку да преимначимъ § 23, гдѣто се ограничаватъ правата на Нар. Събрание. Ако се измѣни този членъ, и се каже, че представителитѣ правятъ закони и пр. работата е свършена.

**М-ръ Балабановъ:** Г-да депутати! Подиръ тържественитѣ събития които станаха тѣзи дни, на Народното Събрание подлежатъ доста работи за напредъ. Предлежи разумѣва се подиръ Правилника на Народното Събрание разсѣждането за двѣтѣ конвенции. Въ качество на М-ръ на Външнитѣ Дѣла, длѣжностъ ми бѣше да внесѣ въ Нар. Събрание конвенциитѣ, на основание ст. 109, съ единъ докладъ и Княжески указъ. Този е редътъ, които съществува, който се е практикувалъ и трѣба да се практикува и за напредъ

по същата тази конституция, за която се клехми сега. Г-да депутати! Вие знаете, че най-напредъ, правителството на НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО Князя, се назначи вчера и едвѣмъ имамъ време да хвърлимъ погледъ по конвенциитѣ а камоли да приготвимъ докладъ. Пакъ друга страна, както ние, така вѣрвамъ и Вие не желаете да се губи времето, толко повече, че Нар. Събрание, което сега благодарение на тѣзи обстоятелства, които вѣрвамъ сѣ зарадвали българския народъ, а също и по вънъ сѣ произвели благоприятни и препоръчителни за насъ впечатления, сега се обръна въ обикновенно — законодателно; — най-напредъ бѣше свикано съ Княжески указъ само за два въпроса, за двѣтѣ конвенции, а именно конвенцията сключена съ Императорското Правителство на Негово Величество Руския Императоръ за исплащане на окупационния дългъ, и отъ друга страна конвенцията, която има предъ видъ свързването на Сърбскитѣ желѣзни линии съ Отоманскитѣ желѣзни линии. Ще каже, че Вамъ Ви е извѣстна главната задача, за която сте се събрали туку. Азъ съ нѣколко думи, които станахъ да кажа предъ Васъ, Ви съобщавамъ, че за тѣзи конвенции, ако и да нѣма докладъ; но се види отъ указа, че е свикано Нар. Събрание за тѣзи конвенции. Ще каже, че самия указъ на НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО казва, че внася конвенциитѣ въ Нар. Събрание. Отъ друга страна, като сѣ внесени така тѣзи конвенции, предлежи на Нар. Събрание да ги земе предъ видъ още и при отсъствието на докладъ който трѣбаше да представя а не съмъ го представилъ, защото несъмъ ималъ време да го приготвя. При това, азъ отъ моя страна, макаръ и да съмъ се скоро захваналъ за това, ще бѣда готовъ да дамъ обясненията свѣденията, отъ които Нар. Събрание има нужда по тѣзи два важни и значителни въпроси. Прибавямъ само че било би трудно и за Правителството и за самото Събрание, ако дохождамъ туку и въ Общитѣ Събрания да давамъ отъ трибуната обяснения; това ще бѣде мъчно. Заради това най-добрѣ би било да благоволи Народното Събрание да избере измѣжду си една коммисия за тѣзи двѣ конвенции. Въ тази коммисия да се постанови, че при отсъствието на докладъ отъ Министра на Външнитѣ Дѣла на когото сѣ специално предадени тѣзи двѣ конвенции, не само да може той да присѣтствува въ засѣданията на коммисията, но коммисията да има право да го вика, когато ще. И той да дава всичкитѣ обяснения. Отъ друга страна г-да представители, ми се чини, че при такива условия не може да стане друго, освѣнъ да се избере коммисия. Какво ще стане послѣ, това е вече работа на коммисията която ще

да представи рапортъ. Предлагамъ на Нар. Събрание да не губи време върху тѣзи въпроси.

**Председателъ:** Желаетъ ли Н. Събрание тосъ-часъ да се пристъпи къмъ избиране на комисията?

**Манафовъ:** Предлагамъ на 5 минути отидъ.

**Бобчевъ:** Желая да се даде на 5 минути отпускъ, защото тѣзи работи сж важни, за да се споразумѣемъ кои, и какви хора да изберемъ.

**Шивачовъ:** Азъ мисля, че ни трѣбва два отпуса единъ отъ 5 минути, за да се споразумѣемъ, а другъ пакъ 5 минути, да си напишемъ бюлетини.

**Председателъ:** Тогава давамъ на 10 минути отпускъ.

**Сукнаровъ:** Преди да излѣземъ на отпускъ, да рѣшимъ числото на лицата. Освѣтъ това трѣбва да се рѣши и този въпросъ за правилника.

**Председателъ:** Трѣбва двѣ комисии да се избератъ: една за правилника и друга за конвенциитѣ. Сега питамъ Н. Събрание, отъ колко лица да се състои първата комисия за разглеждане на конвенциитѣ? (Гласове: отъ 9 души, други гласове: отъ 12 души). Приема ли Н. Събрание тази комисия да се състои отъ 9 души? (Приема се). За комисията относително разглеждане на Правилника колко души трѣба?

**Сукнаровъ:** Трима души е достатъчно; защото нѣма тукъ да се преглѣжда цѣлъ правилникъ, а само нѣкои измѣнения. (Гласове: съгласни).

**Председателъ:** Приема ли Народ. Събрание да бждатъ трима души за прѣглеждане на правилника? И тѣй Нар. Събрание рѣши, щото комисията за разглеждане на конвенциитѣ да състои отъ 9 лица, а за правилника — отъ трима. Сега давамъ на 5 минути отпускъ.

(Послѣ распусть).

**Председателъ:** Г-да представители! сега трѣбва да пристѣпимъ къмъ избора на комисии. Какъ желаятъ народнитѣ представители да стане избирането, по явно ли, или по тайно гласоподаване? (Гласове: по явно).

Тѣй като Нар. Събрание се произнесе, че трѣбва да стане избирането по явно гласоподаване, азъ ще имамъ честта да съобща на Събранието една листа, която ми се даде и върху която г-да представители вѣнъ отъ Събранието сж се съгласили (чете): Сукнаровъ (приема се), Помяновъ (приема се), Яковъ Геровъ (приема се), Анневъ (приема се), Тодоръ Янчевъ (приема се), Афусъ Билялъ (приема се), Тефтигъ Бей (приема се) и Щърбановъ (приема се).

**Шивачовъ:** За допълнение членовѣт на тази комисия имамъ да предложа г. Грекова. (Приема се).

**Председателъ:** И така комисията за преглѣждане на конвенцията ще състои отъ слѣдующитѣ лица: Сукнаровъ, Помяновъ, Яковъ Геровъ, Анневъ, Тодоръ Янчевъ, Афусъ Билялъ, Тефтигъ Бей, Щърбановъ и Грековъ.

Сега за комисията, която ще разгледа вжтрѣшния правилникъ. Предложени сж г-да: Бобчевъ (приема се), Д-ръ Цачевъ (приема се) и Списаревски (приема се). Тѣй като на дневенъ . . . . Думата има г. Списаревски.

**Списаревски:** Стана едно малко опущение. Одевъ стана думата за клѣтвата, че трѣбвало да се подпише клѣтвенный листъ. Сега първата формалностъ изпълнихме, а клѣтвенный листъ не е подписанъ.

**М-ръ Панковъ:** Струва ми се, че такава практика не е имало другъ пѣтъ въ всичкитѣ събрания. Даже учрѣдителното Н. Събрание, когато свърши и подписа конституцията, даже и тогава не се появи тагѣвъ въпросъ и не се подписа клѣтвенный листъ.

**Списаревски:** Прие се такава форма по-напредъ, затова да се изпълни.

**Председателъ:** Приема ли Нар. Събрание да се подпише клѣтвата?

**Лазаръ Дуковъ:** До сега колкото съмъ практикувалъ, такава нѣщо не е бивало. Азъ мисля, че като се заклѣхме тържественно тукъ и цѣлувахме Евангелието и Кръста, повече не трѣбва да подписваме. Ако имаше и другъ пѣтъ такава нѣщо, то щѣха и вчерашнитѣ представители, отъ които едни отказватъ, а други признаватъ клѣтвата, да се подпишатъ. Тѣ не сториха това и никаква бѣлѣжка не имъ се направи. Заради това не настоявахъ и тѣ да направятъ това. Може би да е станало опущение, но гдѣ е видѣлъ г-нъ Списаревски такава нѣщо, та и сега да е нужно да стане.

**Председателъ:** Полагамъ на гласоподаване предложението на г. Списаревски.

Гледамъ, че нѣкои г-да има тамъ между представителитѣ. (Къмъ одного отъ публиката, стоящъ между депутатитѣ:) Г-не, Вий представителъ ли сте? (Шумъ). Моля г-да квесторитѣ да гледатъ да не стоятъ посторонни лица между представителитѣ.

Полагамъ на гласоподаване предложението на г. Списаревски. (Гласове: нѣма нужда!) Желаетъ ли г. Списаревски да се тури предложението му на гласоподаване?

**Списаревски:** Оттеглямъ го.

**Председателъ:** Сега, г-да представители, понеже нѣма нищо друго на дневенъ редъ, мисля, че засѣданието трѣбва да се отложи за други день. Кой день желаетъ да опредѣли

Нар. Събрание за заседание? Тръбва да мислимъ, че за комиситѣ е нужно врѣме, за да приготвятъ работитѣ си. Мислятъ ли г-да членовѣтъ на комиситѣ, че до понедѣлникъ ще могатъ да ни представятъ нѣщо?

**Л. Дуковъ:** Разбира се, най-напредъ трѣбва да чакаме тричленната коммисия за правилника, по който трѣбва да се водимъ, а колкото за другата коммисия, тя не трѣбва да притѣсняваме, защото нейната работа е тежка. Тя е важна коммисия и нека има повече врѣме, за да разисква по-добрѣ. За нея не можемъ да се произнесемъ сега, че до понедѣлникъ трѣбва да се приготви. Ний никакъ не сме прочели конвенциитѣ и за това да не и казваме за понедѣлникъ да е готова. Може да се минатъ 1, 2, 3 понедѣлника. Заради туй моля, да се не забелѣжва за въ понедѣлникъ, срѣда

или петѣкъ, а тогава, когато се приготви. А ний да гледаме друго, безъ което не можемъ въ Събранието.

**Председателъ:** Коммисията за правилника може ли да ни представи нѣщо въ понедѣлникъ?

**Бобчевъ:** Колкото за въ понедѣлникъ може да се представи нѣщо и Нар. Събрание ще прегледа правилника отъ единия до другия край и ще направи измѣнения.

**Председателъ:** Тогава приема ли Н. Събрание да стане заседание въ понедѣлникъ? (Гласове: приема).

Желае ли Нар. Събрание, да се опредѣли и часа на заседанието? (Гласове: желае). Тогава заседанието се отлага и се опредѣля ново заседание въ понедѣлникъ на 2 часа подиръ обѣдъ. На дневенъ редъ ще имаме правилника за вътрѣшний редъ въ Събранието. Заседанието се закрива.

(Конецъ въ 5 часа).

Председателъ: **Д. Грековъ.**

Секретари: { **Н. Шивачовъ.**  
**И. Ц. Щърбановъ.**

Подпредседатели: { **Иванъ Симеоновъ.**  
**Ат. Минчовъ.**

Директоръ на Стенографическото Бюро: **А. Безеншекъ.**